

Karaco°lan

Onaylayan Administrator
Friday, 25 May 2007

Â 1606' do°du°u, 1679'da ya da 1689'da Å¶ldÅ°Å¼ sanÅ½lmaktadÅ½r. YaÅ¼amÅ½ Å¼stÅ¼ne kesin bilgi yoktur. BugÅ¼ de°in yapÅ½lan inceleme ve araÅ¼tÅ½rmalara g¶re 17.yy'da yaÅ¼amÅ½Å¼tÅ½r. Nereli oldu°u Å¼stÅ¼ne de°iÅ¼ik gÅ¼ Å¶ne sÅ¼rÅ¼lmÅ¼Å¼tÅ¼r. BazÅ½larÅ½ Kozan Da°Å½ yakÅ½nÅ½ndaki BahÅše ilÅšesinin Varsak (Farsak) k¶yÅ¼nde

Â

Â DoÂ°a temasÂ½nÂ½n yanÂ½ sÂ½ra Â½irinin asÂ½l odak noktasÂ½nÂ½ oluÂ½turan aÂ½k/sevgili kavramÂ½nÂ½, Â½kÂ½ geleneksel kalÂ½plarÂ½ dÂ½Â½nÂ½nda bir sÂ½yleyiÂ½le ele alÂ½r. Onun iÂ½in sevgili, dÂ½Â½lenen, bin bir hayal ile var edilerek ulaÂ½lmazlÂ½Â°Â½n umutsuzluÂ°uyla adÂ½na tÂ½rkÂ½ler yakÂ½lan bir varlÂ½k deÂ°ildir; doÂ°a ve insan iliÂ½kileri iÂ½in Onu, yaÂ½amdan ve bu iliÂ½kilerden soyutlamadan verir.

Â

Â Â½k kez onun Â½iirinde sevgililerin adlarÂ½ sÂ½ylenir: Elif, AnÂ½a, Zeynep, HÂ½rÂ½, DÂ½ndÂ½, DÂ½ne, Esmâ, Emine, Hatice...KaracaoÂ°lan bunlarÂ½n kimine bir pÂ½nar baÂ½Â½nÂ½da su doldururken, kimine helkeleri omuzunda suya giderken, kimine de yayÂ½k yayÂ½p halÂ½ dokurken gÂ½rÂ½p vurulmuÂ½tur. GÂ½nlÂ½ bir gÂ½zel ile eylenecek, bir kiÂ½iye baÂ°lanma UÂ½arÂ½lÂ½k, onun duygu dÂ½nyasÂ½nÂ½n Â½iirsel sÂ½yleyiÂ½ine yansÂ½yan en belirgin yanÂ½dÂ½r. Erotizm, Â½iirine sevmek ve seviÂ½mek olgusuyla yansÂ½r. KanlÂ½-canlÂ½ sevgili, cinsellik motifleriyle daha da belirginleÂ½ir, Â½iirinde etkileyici bir biÂ½imde yer eder. Onun sevgiye ve kadÂ½na bakÂ½Â½ aÂ½sÂ½sÂ½, Â½kÂ½Â½k Â½iirine yenilik getirir ve bu gelenek iÂ½inde etkileyici bir Â½zellik taÂ½Â½r. TanrÂ½ kavramÂ½ ve din temasÂ½ Â½iirinde Â½nemlice bir yer tutmasa bile, bu konudaki yaklaÂ½mÂ½yla da kendi Â½iir geleneÂ°ine yine deÂ°iÂ½ik bir bakÂ½Â½ aÂ½sÂ½sÂ½ getirmiÂ½ ve sonraki kuÂ½Â½zlerinde etkileyici yÂ½nlendirici olmuÂ½tur.

Â

Â KaracaoÂ°lan yaÂ½adÂ½Â°Â½ Â½aÂ°da yetiÂ½miÂ½ baÂ½ka saz Â½airlerinin tersine, dil ve Â½lÂ½Â½ bakÂ½mÂ½ndan Divan EdebiyatÂ½'nÂ½n etkisinden uzak kalmÂ½Â½tÂ½r. GÂ½neydoÂ°u Anadolu insanÂ½nÂ½n o Â½aÂ°daki gÂ½nlÂ½ konuÂ½ma diliyle yazmÂ½Â½tÂ½r. KullandÂ½Â°Â½ ArapÂ½a ve FarsÂ½a sÂ½zcÂ½klerin sayÂ½sÂ½ azdÂ½r. YÂ½resel sÂ½zcÂ½kleri ise yoÂ°un bir biÂ½imde kullanÂ½r. Deyimler ve benzetmelerle halk Â½iirinde kendine Â½zgÂ½ bir Â½iir evreni kurmuÂ½tur. Bu da onun Â½iirine ayrÂ½ bir renk katar. Bu sÂ½zcÂ½klerin bir Â½oÂ°unu halk dilinde yaÂ½ayan biÂ½imiyle, sÂ½yleniÂ½lerini bozarak da anlamlarÂ½nÂ½ deÂ°iÂ½tirerek kullanÂ½r.

Â

Â KaracaoÂ°lan, halk Â½iirinin geleneksel yarÂ½m uyak dÂ½zenini ve yer yer de redifi kullanmÂ½Â½tÂ½r. Hece Â½lÂ½sÂ½nÂ½n 11'li (6+5) ve 8'li (4+4) kalÂ½plarÂ½yla yazmÂ½Â½tÂ½r. BazÂ½ Â½iirlerinde Â½lÂ½Â½ uygunluÂ°unu saÂ½ iÂ½in hece dÂ½Â½melerine baÂ½vurduÂ°u da gÂ½rÂ½lÂ½r. Mecaz ve mazmÂ°nlara Â½okÂ½a baÂ½vurmasÂ½, sÂ½yleyiÂ½ini kÂ½lan Â½nemli Â½Â°elerdir.

Â

Â Â½iirsel sÂ½yleyiÂ½inin Â½nemli bir Â½zelliÂ°i de, halk Â½iiri tÂ½rÂ½ olan mani sÂ½ylemeye yakÂ½n oluÂ½udur. KoÂ½malar, varsaÂ°Â½lar ve tÂ½rkÂ½ler Â½iirleri arasÂ½nÂ½da Â½nemlice yer tutar. BunlarÂ½n her birinde aÂ½sÂ½k, anlaÂ½lÂ½ bir biÂ½imde, iÂ½li ve Â½zlÂ½ bir sÂ½yleyiÂ½ birliÂ°i kurmuÂ½tur.

Â

Â Pir Sultan Abdal, Â½kÂ½ Garip, KÂ½roÂ°lu, Â½ksÂ½z Dede, Kul Mehmet'ten etkilenmiÂ½, Â½iirleriyle Â½kÂ½ Â½mer, Â½kÂ½ Â½k Â½smail, KatibÂ°, KuloÂ°lu, Gevheri gibi Â½aÂ°daÂ½Â½ Â½airleri olduÂ°u kadar 18.yy ve Â½airlerinden DadaloÂ°lu, BeyoÂ°lu, Deliboran'Â½, 19.yy Â½airlerinden de Bayburtlu Zihni, Dertli, SeyranÂ°, Zileli TalibÂ°, RuhsatÂ°, Â½em'Â° ve YeÂ½ilabdal'Â½ etkilemiÂ½tir. Daha sonra da gerek MeÂ½rutiyet, gerek Cumhuriyet dÂ½nemlerinde, halk edebiyatÂ½ geleneÂ°inden yararlanan Â½airlerden R.T. BÂ½lÂ½kbaÂ½Â½, F.N. Â½amlÂ½bel, K.B. Â½aÂ°lar, A.K. Tecer ve C. KÂ½lebi, KaracaoÂ°lan'dan esinlenmiÂ½lerdir.

Â

Â Â½iirleri 1920'den beri araÂ½tÂ½rÂ½lan, derlenip yayÂ½mlanan KaracaoÂ°lan'Â½n bugÂ½ne deÂ°in, yazÂ½lÂ½ kaynaklara yÂ½zÂ½n Â½zerinde Â½iiri geÂ½miÂ½tir.